

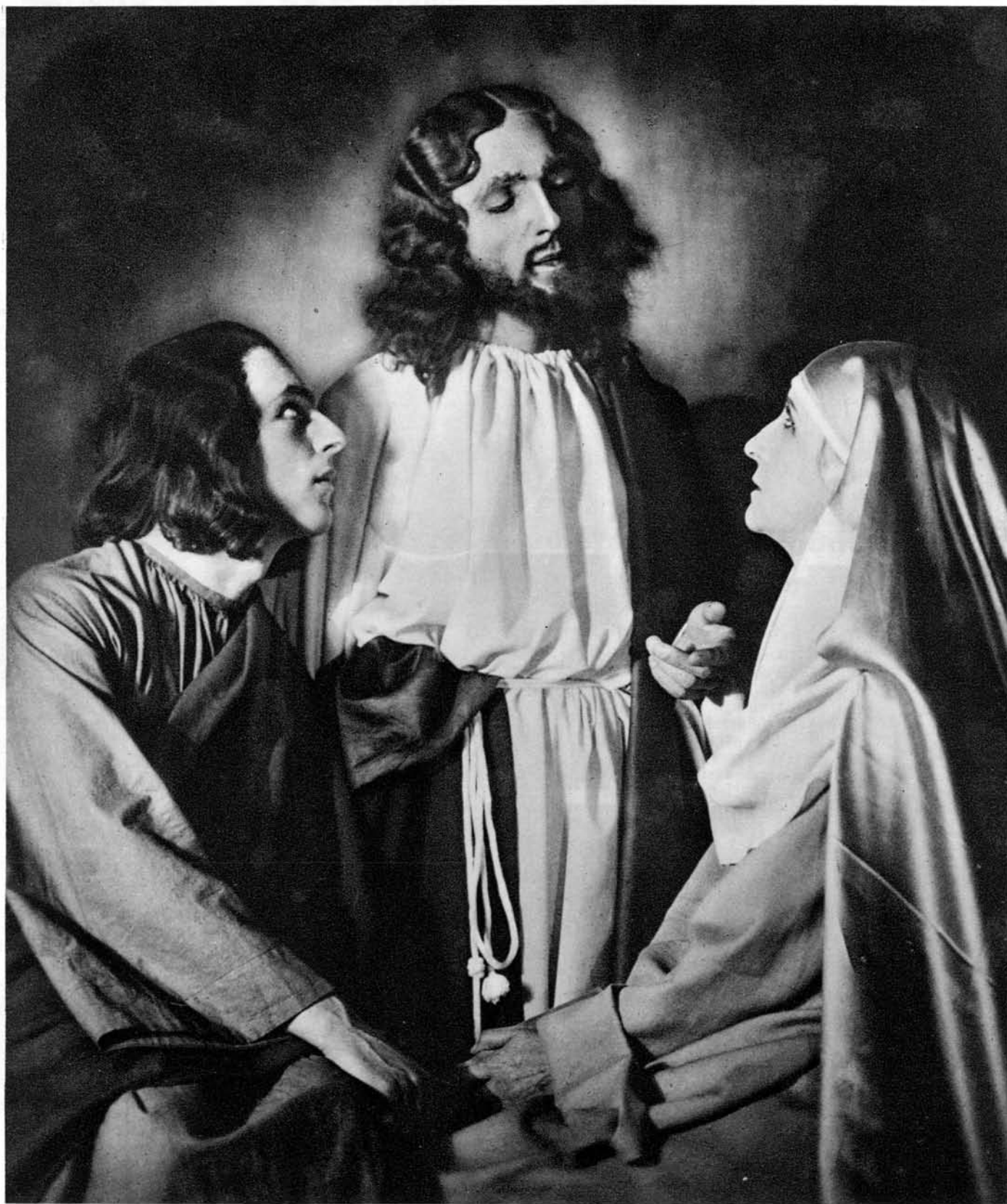
ILUSTRIRANI SLOVENEČ

.TEDENSKA • PRILOGA • SLOVENCA.

Leto VI

13. aprila 1930

Štev. 15

Slovo od matere

(Prizor iz pasijona v našem Nar. gledališču l. 1929.)

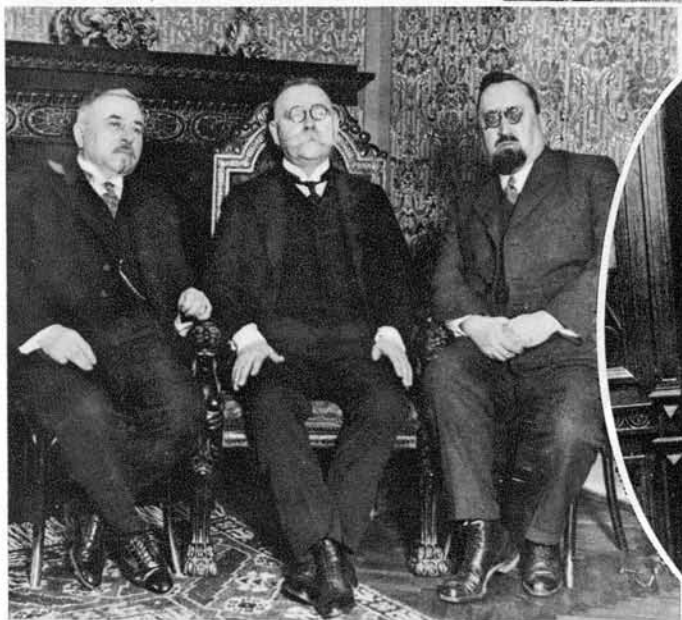
Na desni: 350 novih častnikov naše vojske. Dne 1. t. m. je bilo s kraljevim ukazom imenovanih 350 gojencev nižje vojne akademije za podporočnike, in sicer 211 v pehoti, 120 v topništvu, 10 v konjenici in 9 v inženjerstvu. Naša slika nam kaže novoimenovane častnike z godbo na čelu na pohodu v dvor, kjer jih je sprejel kralj v svečani avdijenci in najboljšemu podaril dragoceno sabljo.

Spodaj: S kongresa jugoslovanskih mest. Dne 29. p. m. se je pričel v Belgradu kongres jugoslovanskih mest. Zastopanih je bilo 52 mest po 90 delegatih, razpravljali so pa o vseh aktualnih problemih moderne komunalne politike. Naša slika nam kaže zastopnike naših treh prestolnic, in sicer (od leve na desno): belgrajskega župana Savčiča, zagrebškega župana dr. Srkulja in ljubljanskega podžupana Jarca.

Patriarh Dimitrije, vrhovni poglavar srbske pravoslavne cerkve, ki je umrl v Belgradu v nedeljo, dne 6. aprila, star 84 let.

Spodaj: Pogreb gener. inspektorja vsega našega prometa, Jevrema Popoviča, ki je umrl dne 27. p. m. Pokojnik je bil odličen železniški strokovnjak in si je pridobil mnogo zaslug za to, da je naš promet razmeroma na tako visoki stopnji.

Na levi:

Dr. Matko Laginja, pred kratkim umrli bivši hrvaški ban in dolgoletni zastopnik istrskih Slovanov v nekdanjem avstrijskem parlamentu.

Na levi: Prvi jugoslovanski film, »Za čast domovine«, izdelujejo sedaj v Belgradu. Na sliki vidimo rekonstrukcijo prihoda srbske vojske v osvobojeni Belgrad 1. 1918.

Spodaj: Med belgrajskimi brivci je taka konkurenca, da je eden izobesil že napis: »Striženje in britje počemur kdo hoče.«

Na levi: Iz slovenske kolonije v Zagrebu: diletantinke Slovenske dekliške zveze v Zagrebu pri igri »Izgubljeni raj«, ki so jo predstavljale pred kratkim z velikim uspehom.

Spodaj na levi v krogu: Dr. Ivo Šubelj, dvorni svetnik v p., kamniški rojak in eden izmed onih redkih Slovencev, ki so se s svojimi velikimi zmožnostmi povzpeli že pred vojno do najvišjih uradniških mest, ki je nedavno umrl.

Spodaj: Naši fantje pri spravljanju lesa ob koncu zimske sezone s Pohorja po novi cesti Lesično—Št. Jurij ob j. ž., ki je za vse kozjansko okrožje jako velike gospodarske važnosti.

V spomin velikega našega umetnostnega zgodovinarja

Na levi:
Stegenškov tretji dom
v Tevčah št. 31, kjer je
imel tudi novo mašo.

Spodaj:
Stegenšek v cvetu svojih let.

Na levi:
Stegenškova
rojstna hiša
v Tevčah,
št. 27.

Dne 26. p. m. smo obhajali 10 letnico smrti, čez tri mesece se bomo pa spominjali 55 letnice rojstva enega najodličnejših slovenskih umetnostnih zgodovinarjev, dr. Avguština Stegenška. Že v bogoslovskih letih se je intenzivno pečal z umetnostno-zgodovinskimi problemi, ko ga je pa poslal škof dr. Napotnik nadaljevat študije v Rim, je postal kmalu priznan sotrudnik mnogih domačih in tujih revij, v katerih je objavljaj arheološke in umetnostno zgodovinske razprave. Po vrnitvi iz Rima je postal profesor mariborskega bogoslovja in tu je zasnoval monumentalno delo »Cerkveni spomeniki lavantinske škofije«, od katerih je izdal »Dekanijo gornjegrajsko« (1905) in »Konjiško dekanijo« (1909). Razen tega je osnoval l. 1914. še prvi slovenski, umetnosti posvečen list, »Ljubitelj krščanske umetnosti«, ki ga je pisal skoro sam. Vojska je žal preprečila nadaljevanje tako na široko in na globoko zasnovanega dela, smrt mu je pa končno za vedno potegnila pero iz rok. O prerano umrlem znanstveniku se nam obeta posebna, obširna monografija.

Mariborski škof dr. Andrej Karlin s svojimi »apostoli«, katerim je na lanski veliki četrtek umival noge. Skupna starost starčkov je znašala 900 let, najmlajši je bil star 61 let, najstarejši pa 89 let. Zanimivi so plašči, v katere so apostoli oblečeni.

Spodaj:

Blagoslovitev »žegna« v dolenjski kmetiški hiši na veliko soboto.

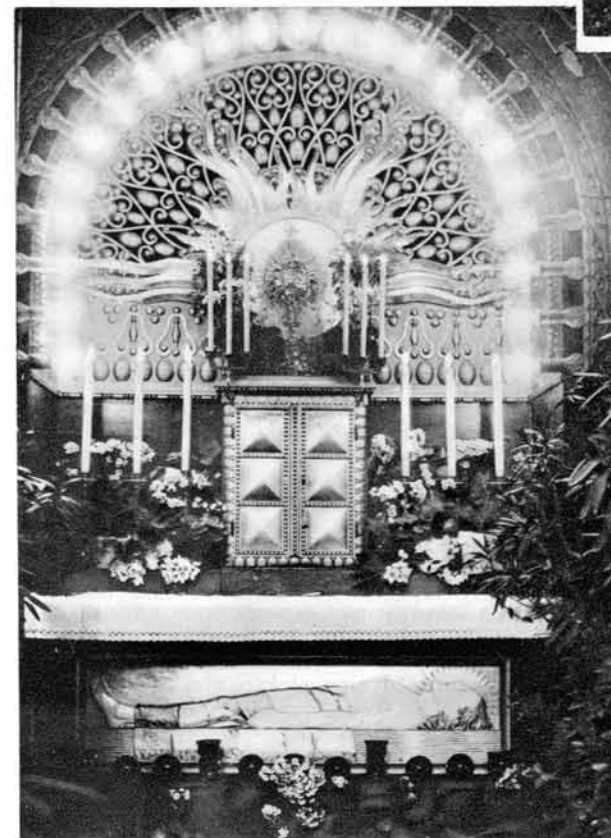

Veliki teden v slovenski vasi

Dva praznika sta, ki jih slovenski narod res liturgično doživlja: božič in velika noč. V velikonočne skrivnosti — v veliki teden — ga uvaža že cvetna nedelja, spomin slovesnega vhoda Gospodovega... »drugi so pa sekali vejice in jih stlali po poti«. Od vseh strani se vsipljejo v farno cerkev otroci — »pueri Haebreorum« — z oljčnimi butarami, povezanimi s pisanimi trakovi in pentljami, za mir in blagoslov v družini, pri živini in na polju. Da praznuje veliki dan — vstajenje — z veselim srcem in čisto dušo, se udeleži »zadnje večerje« na veliki četrtek, ko je v cerkvi samo ena sv. maša in prejmejo vsi iz rok župnika — Gospoda — Njegovo živo in pravo telo. Žalost ga objame na veliki petek, — ker ve in čuti, da je to dan, ko je moral On umreti, da more človeštvo živeti. S hvaležnostjo drsa po kolenih do Križanega, da mu poljubi petero ran, od koder nam je teklo odrešenje. V zemlji počiva Gospod, zato ne delaj ne na vrtu, ne na njivi, mir daj zemlji, v kateri počiva njen Stvarnik. Ohmolknil je zvon in iz lin se turobno razlega »raglja«. Velika sobota: zvonovi so prišli iz Rima, neka mrzlična radost plane v verno narodovo srce, priprava za srečno noč in veselo jutro — vstajenja. V smehu in pričakovanju nečesa velikega snažijo posode, pospravljajo po hiši in okrog hiše in pečejo — »žegen«. Žegen za družino, žegen za dekle, če bo prva prišla iz domov. »Zveličar naš je vstal iz groba« zadoni po cerkvi in verna srenja spremlja Vstalega po polju, med vrtovi s petjem, z molitvijo, z banderi, zastavami in s topiči. Velika nedelja: družina čaka očeta in mater, da se vrnete od rane maše, da oče načne »žegen« (kolač, gnjat, želodec, hren in pirhe). Popoldne strkelicaajo, štrucaajo in trkajo in sekajo mali in veliki fantje. Na veliki ponedeljek, še ves prazničen kakor nedelja, gredo — v Emavs do znancev, prijateljev in sorodnikov in v gostilno Prisrčen je božič, veličastna je velika noč! Aleluja!

Božji grob v Mozirju, delo podobarja g. Cesarja, je eden najlepših v Savinjski dolini.

Božji grob na Bledu. (Foto Lergetporer, Bled.)

Trkljanje s pirhi, zanimiva velikonočna igra, ki je v navadi po večih slovenskih krajih. Prvi igralec zatrklja pomarančo na mesto, in kjer se ustavi, postavi pirh. Drugi igralec stori isto, če pa zadene ob pirh prvega, plača ta drugemu igralcu dinar. Če je mnogo igralcev, kot vidimo tu na naši sliki, je igra jako zabavna.

Spodaj:

Po »žegnu« v dolenjski vasi na veliko soboto.

Sekanje pirhov v roki.

Na levi: »Po »žegnu« na vel. soboto pred župno cerkvijo v Retečah ob Sori.

Gora Kalvarija pri Sv. Jožefu v Celju.

Na desni: Vstajenje v ljubljanski bolnici lansko leto.

Novi ljubljski hotel

Pogled na novi najmodernejši hotel Miklič nasproti glavnega kolodvora.

Pogled v vestibul hotela Miklič, na levo portir, v sredini glavno stopnišče, na desni vhod v Tourist Office.

V novem ljubljanskem hotelu.

Do prevrata je bila Ljubljana slabo preskrbljena s hoteli. Reprezentativni in luksuzni Union je sameval, kajti kar mu je sledilo, ni bilo niti drugovrstno, za to so bile ponovne pritožbe tujcev več kot umestne.

To je dobro čutil podjetni in po vseh kontinentih verzirani lastnik hotela »Južni kolodvor«, g. Miklič in zgradil tekom lanskega leta poleg starega hotela še novega.

Novi »Hotel Miklič«, ležeč prav nasproti glavnega kolodvora, napravi na vsakega tujca jako ugoden utis že po svoji mirni in solidni zunanosti. Mogočna štirinadstropna stavba se bo pa uveljavila še vse bolj, ko bo izgrajen vsaj del vse cestne fronte nasproti kolodvora. Če vstopiš v hotel, imaš takoj vtis največje domačnosti, izredne praktičnosti in prave slovenske solidnosti. Že veža sama spominja na t. zv. »Diele«. Tu je nasproti vходу portir in prodaja časopisov, stopnišče k hotelskim sobam in lift, na levi vhod v prvovrstno restavracijo, na desni pa vhod v menjalnico in tujskoprometno pisarno, kjer dobi popotnik vse informacije. Veža je pozimi kurjena, pokrita z linoleumom in opremljena s pisalnimi pultji. Udobno stopnišče ali pa lift te popelje k hotelskim sobam, ki se vrste ob obeh straneh dolgih hodnikov. Že hodniki sami vplivajo na gosta najugodnejše. Povsod linoleum, kar omogoča vzorno snago in mir, dalje imaš na vsakem hodniku telefon, kopalnice, udobne toalete, prostore za snajenje, priprave za dobavo tople vode ob vsakem času itd. Enako so z vzorno smotrenostjo urejene vse sobe, katerih je v vseh štirih nadstropjih 72. Dovolj velike, visoke, svetle, zračne in opremljene prav z vsem meščanskim komfortom (vodo, otomano, omaro, dvema električnima svetilkama itd.). Po vseh sobah so krasne medene postelje s fino in idealno čisto posteljnino ter centralna kurjava. Nikjer ni nobene nepotrebne navlake, na drugi strani pa tudi ne pogrešaš prav ničesar. Skratka: hotel, čigar gost boš rad ostal vedno, če si ga le enkrat prestopil.

Vkljub temu, da ti nudi hotel Miklič prav vso udobnost, bodo pa vsakega presenetile izredno nizke cene njegovih sob. One z razgledom na Ljubljano so 50 Din, z razgledom proti kolodvoru od 35 do 75 Din, kakršne pač so, z eno ali dvema posteljama. Res, hvaležni smo lahko g. Mikliču, ki nam je dokazal, da dobi lahko človek tudi v Ljubljani za majhen denar res moderno in komfortno hotelsko prenočišče.

Pogled v sobo z eno posteljo in balkončkom.

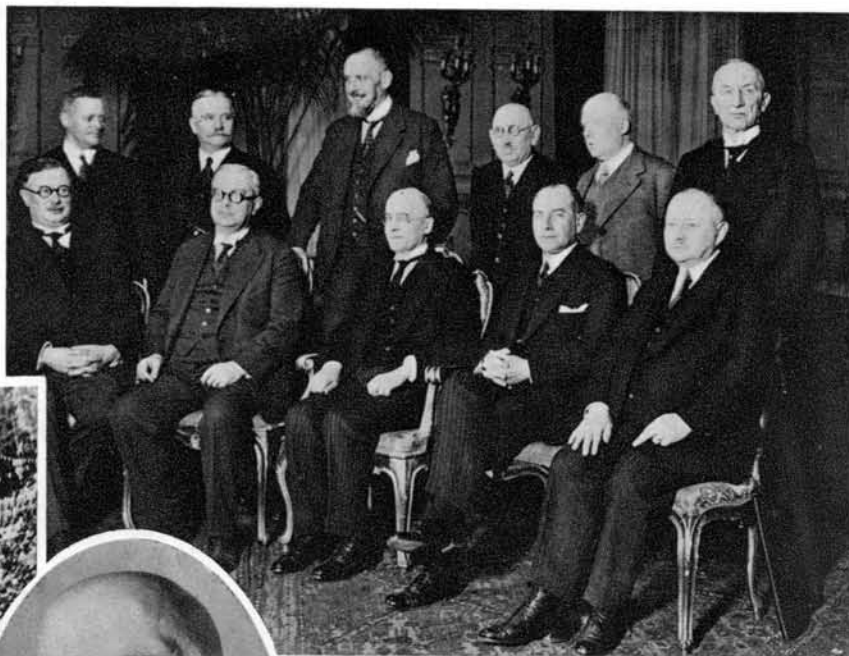

Pogled v del restavracije hotela Miklič, ki slavi po svoji izborni kuhinji in prvovrstnih vinih.

Na levi: Pogled v sobo z dvema posteljama.

Na desni: Nova nemška vlada. Dne 27. p. m. je demisijoniral socialistični kancler Müller in novo vlado je sestavil voditelj kat. centra, dr. Brüning. Na naši sliki sede spredaj od leve na desno: Wirth (notranje), Dietrich (gospodarstvo), Brüning (kancler), Curtius (zunanje) in Schätzel (pošta), zadaj pa stoje: Treviranus (zasedeno ozemlje), Schiele (kmetijstvo), Brecht (pravosodje), Stegerwald (delo), Moldenhauer (finance) in Guerard (promet).

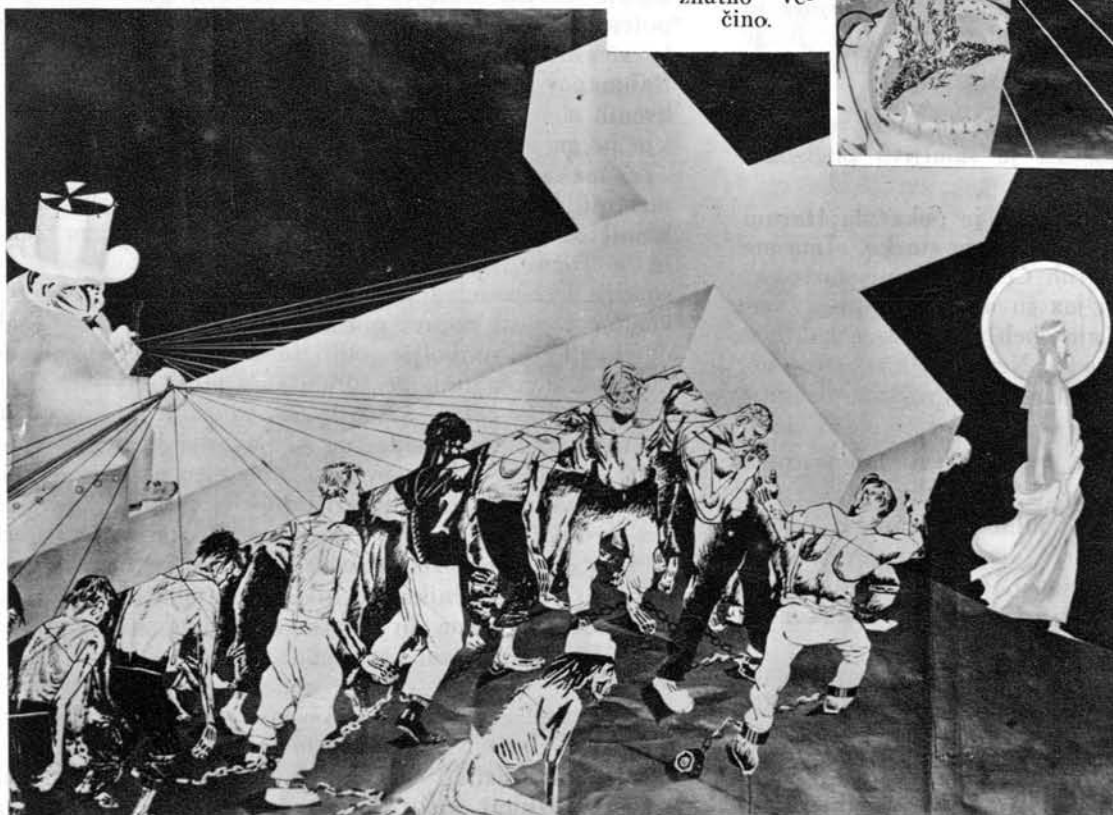
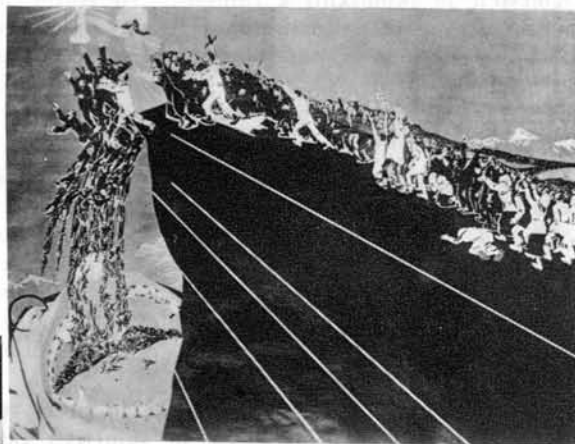
Spodaj: S proslave 100 letnice grške neodvisnosti, ki so jo obhajali 25. p. m.; naša slika nam kaže revijo elite grške vojske, t. zv. evcone, ki so bili ustanovljeni ob tej priliki. Ljudstvo navdušeno proslavlja nove čete v njih zanimivi uniformi.

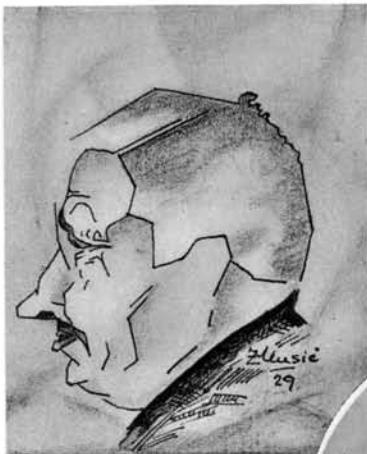
Polkovnik Slawek, novi poljski ministrski predsednik, ki je sestavil vlado kljub temu, da ima v parlamentu proti sebi znatno večino.

Na desni:

Lisa Nickel
znana nemška pisateljica, sodelavica nad 40 nemških dnevnikov, katere intervjuji s papežem in Mussolinijem so vzbudili splošno pozornost.

Popolna propalost ruskih boljševikov. Najže ima o komunizmu kdo te ali one nazore, vendar se mora vsakemu zagabiti prostaška surovost teh žalostnih 'proletarskih' osrečevalcev napram verstvu. Medtem, ko propadajo milijoni zaslužjenih delavcev in njih otrok, si belijo rdeči potentati glave s tem, kako bi izruvali iz ljudskih src verstvo, največje duhov. dobro. Ne s krubom, celó z najbolj bogokletnimi lepaki pitajo svoje mase. Zgornja slika nam kaže tak lepak, ki je na njem upodobljen Kristus, kako vodi maso v žrelo kapitalizma, slika na levi naj pa predstavlja verstvo kot sredstvo kapitalizma. Ni čuda, če se dviga proti taki propalosti ves svet.

Mariborski obrazi:

Dr. M. Potočnik, ravnatelj moš. učiteljskega.

Na desni: Jenny Jugo, ena najbolj popularnih sedanjih filmskih junakinj. (Photo Ufa.)

Na levi: Z mednarodne tekme Urfahr (Linz) : Iliriji dne 16. p. m.: Doberlet lovi žogo, pri čemer ga ovira lastni tovariš.

Na desni: Prvak Ljubljane v gozdnem teku, Kumer (Ilirija) na cilju.

Spodaj: Moštvo Urfahrja (Linz) in Ilirije (Ljubljana) pred tekmo dne 16. p. m.

A. Derental:

10

Singapurska krasotica

Povest

Kiersten je skomignil z rameni. »Ta starec je pravi zvijačnik! A vse te azijske zvijače navadno niso mnogo vredne... Treba je pač poznati Malajce. Nikdar me ne bo imel za norca! No, torej čez eno uro in v »Modri zvezdi«... Na svidenje!« Kiersten je odšel in Rahmanovu v naglici stisnil roko.

Ko so se za njim zaprla vrata, se je dvignil zastor in prikazala se je Harum Čandana v drugi, z biseri posuti noši. Starka ji je zopet sledila kakor zoprna senca. »Ali ste zadovoljni, da ste se srečali s svojim prijateljem? Toda prosim, oprostite, ker moram na oder!« Najbrž ni bila preveč vajena književne angleščine. Zdaj ji je Rahmanov za slovo poljubil roko. »Kje vas bom zopet lahko videl?«, je vprašal.

Igralka se je obotavljala. Ozrla se je proti starki in ji nekaj rekla po malajsko. Ta je sumljivo pogledala tujca in nerada odšla iz sobe.

»To je moja dovilja Ramatelim,« je pokazala Harum Čandana proti vratom, ki so se zaprla za starko. »Ima me zelo rada, kakor tudi moj varuh Čelorong, oni starec, ki ste ga videli poprej... Tudi jaz ju imam rada, a... naveličala sem se, hudo naveličala obeh! Tukaj sem kakor v ječi, in oba sta moja paznika... Ne prihajajte več semkaj, če me hočete videti... Dobila se bova rajši na drugem kraju!«

»Kje pa?« Rahmanov se je zopet polastil njene roke, ki mu je ni hotela odtegniti.

»Pridite jutri ob štirih popoldne v botanični vrt... Če bom le mogla, pridem na hrib, veste, tja, kjer je klop pod palmami... Če pa ne pridem, ne smete biti name jezni... Potem si morate misliti, da mi samo nikakor ni bilo mogoče!«

»Čakal bom na vas tam vsak dan ob štirih in se ne bom nič jezil!«

Harum Čandana je Rahmanovu urno odtegnila roko. Vrata so se odprla. Vstopila je starka. »Na svidenje jutri!«, je pomembno rekla Harum Čandana. »Pridite jutri ob istem času zopet sem in videli boste svojega prijatelja

Charlija.« Odšla je ven, na hodnik, ne da bi se zmenila za starko, ki ji je pričela nekaj dopovedovati po malajsko in stopila za njo...

Eno ali dve minuti pozneje je pripeljal Čelorong do pasu golega Malajca s turbanom na glavi, v belih dokolenskih hlačkah in z bosimi nogami. To je bil vodnik, ki naj bi peljal Rahmanova v »Modro zvezdo«, kjer mu je bil Kiersten določil sestanek.

V.

Brez vodnika bi res težko kdo sam našel pot do tega brloga! Morala sta daleč noter v tuzemsko četrt. Naposled se je Malajec ustavil pred enonadstropno hišo z zaprtimi oknicami, skozi katere se je videla luč. Ob vhodu je brlela petrolejska leščerba. Ob njeni trepetajoči, rumenkasti luči so se komaj čitale obledele črke na izvesku: BLUE STAR. Malajec je Rahmanovu pokazal napis in potem ni povesil navpično dvignjene roke, temveč jo je le stegnil vodoravno naprej. S široko kretnjo mu je Rahmanov radodarno vrgel v nastavljeno dlan več bakrenih novcev. Denar je takoj izginil v Malajčevih ustih: kje bi ga sicer spravljaj, ko ni imel nobenih žepov. — »Tri makasi banjak!« (Najlepša hvala) — je komaj zamrmral, ker ni mogel obrniti jezika, in se globoko priklonil... Po različnih pristaniščih na Daljnem vzhodu in v Južni Ameriki si je ogledal Rahmanov že dosti sumljivih beznic, a zdaj, na pragu »Modre zvezde«, je vendar občutil poprej mu neznano neodločnost... »Mor-da bi bilo še najboljšje, oditi in se povrniti šele pozneje, ko bo Kiersten tudi že tu?« — se je obotavljaj, a se je vendar premagal in vstopil. Za vsak slučaj se je spustil na stol tik poleg izhoda: na ta način si je zagotovil vsaj prost umik... Nizka in jako dolga soba je bila nabito polna kulijev, kitajskih pristaniških nosačev, ter Malajcev nedoločenih poklicev, a z izrazito tatinskimi obrazi. V sobi je gorelo več visečih plinskih petrolejk, a njih luč tudi brez senčnikov ni bila kos zatohli sinjkasti megli iz tobačnega dima in vinskega vzduha stotin rumenih teles, ki se niso umivala menda že od rojstnega dne. Po oddaljenih kotih je vladala gosta tema, in tam so se sede posebnih molčeče, sključene postave. Ob točilnici je štrlelo v bel jopič stlačeno, trebušastemu sodu podobno človeško bitje s kodrastimi lasmi, povešenim nosom in kakor špranja ozkimi usti. Mačja očesca so se skrivala med nagubanimi lici, a ostro in pazno gledala odtod.